

PIÁRFUTÁR

A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja

2006. április, IV. évfolyam 4. szám

Bibó István:

A SZABADSÁGSZERETŐ EMBER POLITIKAI TÍZPARANCSOLATA

A szabadságszerető ember

1. megköveteli magának és megadja másnak a minden embernek kijáró tiszteletet, de megkülönböztetett tiszteletet, sem magának semmi címet nem követel, másnak pedig úrvoltáért, sem vagyonáért, sem hatalmáért, sem befolyásáért, sem ruhájáért megkülönböztetett tiszteletet nem ad, csak tisztességéért, vagy érdeméért; senki emberfia előtt meg nem alázkodik, alázatoskodó megszólítási és köszönési módokat szájára nem vesz.

2. magát munkában szolgának, szabad idejében és a maga otthonában úrnak tekinti, és szembeszáll mindenkivel, aki magát szolgálata és munkája alatt is úrként, hatalmasként viseli és másokat szolgálknak, alacsonyabbrendűeknek kezel.

3. a maga vagy más munkája értékének a leszállítását, emberi kiuzsorázását, vagyoni vagy hatalmi helyzet kihasználását, s egyáltalán semmiféle kizsákmányolást nem tűr, magát vagy más a maga igazából, világos jogából, megszolgált követeléséből semmiféle erőszakkal, megfélemlítéssel, rábeszéléssel, fortéllyal kiforgatni nem engedi.

4. örökdi a maga és minden ember egzisztenciájának a szabad és biztosított volta felett, illetéktelen vagy önkényes behatástól való mentessége jogvédelemmel és garanciákkal ellátottsága felett.

5. szüntelenül szem előtt tartja, hogy az emberi szabadság és az emberi méltóság egy és oszthatatlan és az egyik ember ellen akár társadalmi helyzete, akár származása, akár neme vagy kora címén elkövetett minden sérelem mindenki más szabadságát, méltóságát is veszélyezteti: ezért az emberi szabadság minden korlátozása, önkényes letartóztatás, fogvatartás, egyéni vagy hatósági hatalmaskodás, s az emberi méltóság mindenféle megalázása ellen azonnal együttesen, de ha az rögtön nem lehetséges, magában is fellép.

6. gyűléseken, egyesületben, munkaközösségben vagy bármiféle közösségben éppenúgy, mint a magánéletben önkényeskedést, akarnokoskodást, magánérdek ille

ten érvényesítését, visszaélést, köz becsapását, közakarat meghamisítását, s mindenféle fenyegetést és terrorizálást nem tűr, minden ilyen ellen saját maga azonnal felszólal és más tisztességes emberekkel összefog, az erőszakosan érvényesülni próbálókat, tekintet nélkül arra, hogy kire és mire hivatkoznak, leleplezi és meghátrálásra kényszeríti, tisztában lévén azzal, hogy minden ilyennek az érvényesülése csakis a tisztességes emberek kényelmessége és megfélemlíthetősége miatt lehetséges.

7. semmiféle anyagi visszaélést vagy panamát el nem hallgat, sem elfedezni nem segít, bármilyen hatalmas embert kell is ezzel lelepleznie.

8. minden közügyben meggyőződése szerint vall színt: fenyegetéstől meg nem ijed, hízelgésnek be nem dől, s szavazatát vagy aláírását semmi pénzért vagy előnyért el nem adja.

9. minden felismert közérdek ügyében kezdeményezőleg lép fel, minden közérdekű szövetkezésben vagy mozgalomban tehetsége szerint munkájával és adományával részt vesz s igyekszik azt győzelemre segíteni, tisztában lévén azzal, hogy a közügyek elhanyagoltsága vagy méltatlan emberek kezébe való kerülése egyedül a tisztességes emberek kezdeményezésének hiánya és közéleti bártortalansága miatt történik.

10. bízik a közösség erejében, az emberek többségének tisztességében és abban, hogy ezt elegendő bátorsággal és igyekezettel érvényre is lehet juttatni, ezért a maga példájával, minden rosszhiszeműség elleni együttes és eredményes fellépéssel és minden jóhiszeműség számára a bizalom előlegezésével erősíti maga körül a közösségben és a tisztességes szándék győzelemre vihethetőségében való hitet.

*A szerző jogtudós, egyetemi tanár,
az 1956-os forradalom idején államminiszter.
Szegedi piarista diák volt.*

*A kézirat lelőhelye:
Magyar Tudományos Akadémia Kézirattára
MS 5111/15.16*

A SZEPIPress jelenti

Május 6-án, 9 órakor kezdődik iskolánkban a ballagás. Virágátadás 8.30 és 8.50 között.

Az írásbeli érettségi vizsgák ideje: május 8-10. Ezzel egyidőben osztálykirándulnak az alsóbb évfolyamok.

Hesy György Kémiai Verseny megyei II. fordulójának eredményei: Varga Viktor (8. a) 14. hely, Lévai Máttyás (8. a) 17. hely.

Természettudományi csapatverseny eredményei: 7.-9. évf – 1.: 9 B, 2.: 9 A, 3.: 8 A. 10.-12. évf: 1.: 10 B, 2.: 11. B.

Piarista öregdiákok találkozója lesz iskolánkban április 29-én. 13 órától focibajnokság, 18 órától előadás, utána vacsora. Minden egykori szegedi piarista diákot hív és vár az iskola vezetése!

DUGONICS ANDRÁS ALAPÍTVÁNY

KÉRJÜK, TÁMOGASSA
ADÓJÁNAK 1%-ÁVAL

ADÓSZÁM:
19083924-1-06

SZÁMLASZÁM:
10402805-28012423-00000000

Jó lapot kínálunk!

A megmértetések korát éljük. Akarva-akaratlan egyre több helyzetben kell számot adnunk rátermettségünkről, felkészültségünkről.

Egy újság életében az igazi megmértetés manapság leginkább a piac: lesz-e, aki megveszi, elolvassa. Az iskolaújságok persze könnyebb helyzetben vannak, hisz a diákok, a szülők körében biztos olvasótáborra találnak. Talán épp ez az oka, hogy évről évre különféle szakmai szervezetek pályázatokot írnak ki az „Év iskolaújságja” díj elnyerésére. A beküldött pályamunkákat az írott és az elektronikus sajtó különböző területein dolgozó szakemberekből álló bírálóbizottságok értékelik különféle tartalmi és formai szempontok alapján.

A Piár Futárt rendszeresen beküldjük ilyen pályázatokra. Egyrészt azért, hogy az olvasói visszajelzéseken túl további észrevételek, kritikák birtokában még jobb, még színvonalasabb lapot ké-

szíthessünk. Másfelől kíváncsiak vagyunk, hogy jobbak vagyunk-e más iskolaújságoknál.

Büszkén mondhatjuk: nem állunk rosszul. A Piár Futár 2004-ben az Igen Alapítvány katolikus iskolák lapjainak kiírt pályázatán első díjat kaptunk.

Idén két szervezet: a Pécsi Tudományegyetem Kommunikáció- és Médiatudományi Tanácsa és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete versenyén indultunk. Mindkét szakmai szervezet – több száz iskolaújság közül választva ki a legjobbakat – elismeréssel jutalmazta lapunkat.

Az építő kritikák és az efféle jóleső biztatások erősítenek minket a további munkában. Biztatunk hát mi is diákokat, tanárt, szülőt, barátot: írásaikkal, véleményükkel, bírálataikkal járuljanak hozzá a Piár Futár további sikereihez! Közös ügyünk ez...

A szerkesztőség

Egyre kevesebbet éneklő ifjúság Arany minősítés énekkarunknak

Négy művet énekelt iskolánk kórusa a szegedi középiskolák énekkarok részére április 4-én megrendezett minősítő hangversenyen: Mozart: Alleluja – kánon, Bárdos: Szentjeidben esodálandó nagy Isten, Bárdos: Béres vagyok, béres – népdalfeldolgozás, Bartók: Huszárnóta

Produkciónkat a zsűri (Nemes László a Rádió Gyermek-kórusának karnagyja, Kovács Gábor karnagy, főiskolai tanár) ismét arany minősítéssel jutalmazta. Indoklásukban kiemelték a magvas, férfias kórushangzást, és a művek árnyalt, eltérő hangulatú megszólaltatását. A résztvevő öt énekkar már azért is elismerést és dicséretet kapott, amiért egyáltalán felkészült és részt vett a nem régen még oly rangosnak számító, ma már egyre inkább az érdektelenségbe süllyedő énekkari seregszemlén. Ha nem számítjuk a két profi énekkart, (a Konzervatórium vegyeskarát, és a T ö m ö r k é n y Gimnázium Leánykarát) valamint a Karolina Iskola főiskolásokból (!) ez alkalomra verbuváló-

dott vegyeskarát, akkor ketten képviseltük a szegedi középiskolákat: a Karolina Gimnázium leánykara és a Piarista Gimnázium énekkara.

Ki és mi okolható ezért az csendes elmúlásért? Egyértelműen oktatási rendszerünk azon szemlélete és gyakorlata, amely a művészeti oktatást periférikus helyzetbe kényszeríti!

Lajos István

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönjük mindazon szegedi énekkarosok szolgálatát, akik részt vettek Virágvasárnap és Nagypénteken a Passió színvonalas éneklésében. Külön köszönet a szólistáknak: Smajic Elvirnek, Szabó Kristófnak és Zoltán Bencének!

Hogyan lehetsz piarista?

NOVÍCIÁTUS

A prenovíciátust elvégezve a jelöltek megkezdik a minden szerzetesrendre jellemző novíciátusi évet. A piarista rend novíciátusa Vácott található, ahol a novíciusok a magiszter vezetésével egy évig együtt élnek a rendház többi lakójával.

A novíciátusi év a beöltözéssel kezdődik, amikor a jelöltek először öltik magukra a piarista reverendát, egy év múlva pedig az első fogadalmatétellel zárul, amivel már a piarista rend tagjaivá válnak. Egy teljes évig, azaz nettó 365 napig a novíciátusi házban kell élniük.

Novíciátus? Első hallásra sokakban sötét, ijesztő kép jelenik meg a szó hallatán: bezártság, börtön, magány, elszigeteltség. Van, aki azt vallja, hogy a novíciátus ezen elzárt formája középkorias, idejétmúlt, életidegen, s jobb volna az idők jeleit figyelembe véve változtatni rajta, s értelmesebbé, modernebbé, létszerűbbé tenni.

Pedig...

... de még a pedig előtt fontos megjegyeznünk, hogy a novíciátusról mennyire nehéz is tárgyilagos képet adni. Hiszen ez az év mindenkit lényének mélyén, érzelmeiben érint! Van, aki életének legnyomasztóbb, s van olyan is, aki életének legszebb éveként éli meg. Ezzel együtt most mégis megpróbálunk objektivitásra törekedve egy átfogó, reális (a pozitívumokat is bemutató, ugyanakkor a negatív oldalt sem elrejtő) képet adni...

Közhely, de igaz közhely, hogy minden a hozzáálláson múlik, s mindenben felfedezhető valamilyen érték. Talán a novíciátushoz való helyes viszonyulás az lehet, ha úgy fogjuk fel ezt az évet, mint az intenzív istenkeresésnek, az imaélet megalapozásának és elmélyítésének, valamint az Istennek való önátadásnak az idejét. A novíciátusi év alatt felkészülünk a későbbi piarista életre és a majdani fogadalmakra. Ez az év nagyon fontos a jó piarista élet megalapozásának szempontjából, megvizsgáljuk hivatásunk hitelességét és erősségét, és a végén – immár sokkal tisztábban és mélyebben látva önmagunkat – meghozhatjuk a piarista szerzetesi élet melletti döntést.

Ezalatt az idő alatt a világtól majdnem teljes elzártágban élve, kivonulva a mai világ forgatagából, figyelmünket a nyugalom és a csend légkörében teljesen erre tudjuk fordítani. Ugyanakkor teljesen egyértelmű, hogy a világtól való elszakadás és a külső emberi kapcsolatok lecsökkentése cseppet sem könnyű. Itt nincs televízió, nincsen rádió, sem pedig mobiltelefon. A novícius havonta mindössze egy dél-

A váci piaristák birodalma: templom-rendház-iskola. Itt működik a novíciátus.

után láthatja családját, egyébként levélben érintkezhet ismerőseivel, s csak nagy ritkán telefonálhat.

A novíciátus kellő időt biztosít az imádságra. A mindennapi szentmisén, a közös csendes elmélkedésen és az egész napot átszövő zsolozsmán (az egyház hivatalos imádsága) túl bárkinek lehetősége van még bármennyi egyéni imára, ugyanis a novíciátus napirendje egyáltalán nem feszített (főleg így utólag visszatekintve). A lelki életben való elmélyülést szolgálják ezeken túl bizonyos novíciátusi tanórák, lelki olvasmányok, a rendszeres lelkigyakorlatok, lelki napok, illetve a folyamatos magiszter általi lelki vezetés. A piarista rend életével való komolyabb megismerkedés céljából az év folyamán végigolvasásuk a rend alapszabályzatát, a Konstitúci-

ókat és a Regulákat, melyeket a magiszter részletesen elmagyaráz, és más alapvető teológiai tárgyú órákon is részt vesznek délelőttönként a tanév folyamán.

A novíciusok teljesen magiszterük irányításának vetik alá magukat, vagyis úgy élnek, hogy a magiszter mindig tudja, mit csinálnak. Feladatuk még kisebb feladatok ellátása a rendházban. Ilyenek a ministrálás, a sekrestyei feladatok elvégzése, a vacsorára terítés és utána elmosogatás, a helyi hajléktalanok esténkénti vacsoráztatása, illetve vasárnaponként a ministránsokkal való foglalkozás. A novíciátusnak talán hiányossága, hogy ekkor a novíciusok nem igazán végeznek kimondottan piarista munkát – mint a tanítás és a gyerekekkel való törődés –, kivéve a ministránsokkal való foglalkozás, ami azonban mégsem az igazi. A bezártságot és a monotonitást oldandó hetente két este közösen játszanak, valamint havonta néhányszor kirándulnak. Természetesen a magiszterrel együtt.

A novíciátusi év a közösségi életbe való bevezetés ideje is, elindulás az egymás elfogadásának és kölcsönös tiszteletének rögzös útján, melyet egy évig reggeltől estig „gyakorolhatnak”. A társakkal való állandó be- és összeczártság időnként nézeteltéréseket, konfliktusokat eredményez, ugyanakkor

*Borbás Péter (Szeged), Valaczka János Pál (Szeged), Lobmayer Imre magiszter, Bozók Ferenc és Szécsényi Attila (Szeged)
A szegediek 2004-ben érettségiztek a mi iskolánkban.*

szoros kötelék is kialakul a novíciátusi évüket együtt megélték között. Sokan azt mondják, hogy a novíciátus olyan szükséges rossz, amit túl kell élni... Szerintünk nemcsak túlélni, hanem igazán megélni is lehet és érdemes is.

*Borbás Péter SP –
Valaczka János
Pál SP*

Fejezetek a szegedi kegyes oskola történetéből

1867

Május 3. A főgimnázium diáksága hálaadó istentiszteleten vett részt, a magyar alkotmány visszaállítását ünnepelték.

Üzenet oskolám diákjainak

E padok közt nőttem föl, tanultam meg anyanyelvem szépségét, a rajongtam a magyar múltért, és készültem a hazáért tenni valami nagyot. Megadta az ég, hogy 1848-ban csanádi püspökként szolgálhattam egyházamat, majd 1849-ben a vallás és közoktatás minisztereként próbáltam az ifjak erkölcsi és tudományokban való neveléséért tenni. Az elmúlt másfél évtizedet emigrációban kényszerültem letölteni. Örömmel jöttem amnesztiát kapva Szegedre is, kerestem fel e falakat, találkozhattam egykori tanárainnal és társaimmal. köszönöm Való József, Csaplár Benedek és Bolgár Mihály atyák meleg szavait. Ilyen tanítók vezettek a haza oltára elé.

Kelt Szegeden, 1867-ik esztendő Május 24. napján
Horváth Mihály

Diákköri jegyzőkönyv hiteles másolata - 1867

FORRÁS: KacsapRESS

Július 25. A sörház utcában kigyulladt egy épület, a Templom téri épületek, köztük a társház is veszélybe került. Az érettségit megszakították, a diákokat elbocsátották, a tanárok az értékesebb tárgyaik mentéséhez kezdtek. A helyben állomásozó vadászkatonák csapata állította meg a tűz terjedését.

Báró Eötvös József kultuszminiszter az 1867/68-as tanévtől a torna, valamint az alsó négy osztályban a rajz tanítását tette kötelezővé. Az iskola ideiglenes tornahelyeként az újszegedi Népkertet jelölte ki a fenntartó.

1871

December. Bolgár igazgató lemondott, mert gr. Andrássy Gyula külügyminiszter fiainak nevelője lett. Helyébe Magyar Gábort nevezték ki.

A Hódmezővásárhely felől vonattal érkező uralkodót fogadó diákságot a Budai úton állították fel. A királyi fenség a Csongrádi Takaréktárpénztár emeletén lévő szállásán fogadta a köszöntéseket. A város megtekintése közepette volt a gimnáziumban. A folyosókon két sorban állt az ifjúság. Ferenc József az üdvözlés közepette a 7. osztályba ment, ahol a két felső osztály növendékeit üdvözölte. Ezután a szertárakat tekintette meg, a fizikai múzeumban Volly István tanár villamos kísérletet mutatott be.

Historia Domus feljegyzése - 1873. május 9.

FORRÁS: KacsapRESS

1876

Március 19. A tiszai ár tetőzött, a hatóság az iskolákat bezárta, az ifjúságot szétbocsátották. A társház padlására 10 szegény család költözött. Obelecz József tanár árvízvédelmi munkája elismeréseként miniszteri dicséretet kapott.

Május 31. Aláírták a szerződést. A város megvette tornaterem építésére a piaristák kertjét, 570 négyszögöl területet.

Augusztus 19. Leleplezték a Dugonics-szobrot, amelyre a 11 társház képviselőjében 30 rendtag érkezett. Pálffy Ferenc polgármester nemcsak Szegedet országosan híressé tevő író emléket, hanem a kegyes rendet is méltatta. A szoborbizott-

ság elnöke Magyar Gábor volt 1873-tól. 1875-ben kötöttek szerződést Izsó Miklóssal. Halála miatt azonban Madarász Viktor készítette el. A bronzból öntött szobor magassága 8,5 láb, a sűrű márvány talpazat 11,5 láb magas. Az előállítás költsége 14.500 Ft.

Augusztus 20.-szeptember 11.

A szegedi országos vásáron a főgimnáziumban a képzőművészeti tárgyakat állították ki. A tanulók a rajzaikat is díjazták, érdemrendet kaptak.

1879

Március 4. Magyar Gábor igazgató a tanulókat az árvízi veszély miatt hazaküldte. Stancel házfőnök 40 Ft-ot adományozott a védelmi költségekhez.

Március 7. A társház 6 tagja Algyő és Tápé elöntése hírére elhagyta a várost. A többiek a vasúti töltésen dolgoztak március 8-án.

Március 11. Éjjel 11 körül menekülők kértek bebocsátást a társházba, éjjel körül 53-an voltak.

Március 12. Éjfél után fél kettőkor érkezett a gátról az igazgató. Ő mondta, hogy átszakította az ár. A szegedi árvíz nem döntötte el az iskola épületét. A termei a hajléktalanná váltak számára szolgált menedékkül. Reggel 4-5 óra között a víz körbevette az épületet. A bejáratokat homokzsákokkal torlaszolták el.

Március 13. Az ár nem tudott elfolyni, betört a Szent Döme templom hajójába s a Kalazanci-oltár megdőlt. Az iskolaépület megrongálódott, a víz feltört a talajból.

Június 9-27. A 850 beiratkozott tanulóból csak 204 tett év végi vizsgát.

Szeptember 15. Megnyílt a tanév 485 tanulóval. A 12 helyett 8 osztály indult.

Károlyi Attila

Tavaszi hadjárat

Idén immár 18. alkalommal került megrendezésre április 2-től 8-ig, az 1848-49-es szabadságharc tavaszi hadjáratának emléktúrája. Nekem is volt szerencsém részt venni a rendezvény első három napján, a Szegedi III. Honvédszászlóalj Hagyományörző Egyesület tagjaként, április 2. és 4. között. Az egyesületről annyit érdemes tudni, hogy 1998-ban alakult 25 taggal, akik azt a célt tűzték ki maguknak, hogy minél több fiatallal ismertessék meg a szabadságharc eseményeit, és tiszteljenek a hajdani legendás Szegedi III. („kakastollas”) Honvédszászlóalj emléke előtt. Az emlékhadjárat április 2-án vette kezdetét a hatvani ütközet emlékére rendezett hadijátékkal. A csatabemutatóban az akkori haditechnika minden vívmányát felvonultató hadijáték méltán nyerte el a jelen lévő kb. 1500 néző tettségét, és lelkes tapssal jutalmazták a katonai hagyományörzők egyórás csatabemutatóját, mely a történelemnek megfelelően magyar győzelemmel ért véget... Kosztot s kvártélyt Jászberényben leltünk.

a közeli Jászfákóhalmán. Csak a városházánál álltunk meg, ahol egy toborzójáték került megrendezésre. Ebéd után, teli hassal álltunk újra menetszlopba és teljesítettük a falu kopjafájáig hátralévő távolságot, itt részt vettük a falu önkormányzata által szervezett megemlékezésen és koszorúzáson. Rövid pihenő után újra Jászberény felé vettük az irányt, hogy részt vegyünk a városháza előtti megemlékezésen és több emlékmű megkoszorúzásán.

Április 4-én nem kellett korán kelniünk, mivel csak délután kezdődtek a nap programok. Dél körül átmentünk Nagykátára, ahol városi megemlékezésre került sor. Majd következett a tápióbszei csatabemutató. Ez a csata mindig az év leglátványosabb csatája, köszönhető ez az egyre nagyobb mennyiségű pirotechnikai eszköznek, az egyre több működőképes fegyvernek, és ágyúnak, melyeknek hála tetemes mennyiségű lőpor füst lengi be a csatateret. És persze évről évre egyre több a katonai hagyományörző is. A csata előtt díszszemlét tartottak a csatában részt vevő csapatok fölött, majd a csapatok elindultak a kijelölt helyükre. Magyar oldalon honvédszászlóalj, a Lengyel Légió, szé-

kely segédszázadok, vadászok, különböző huszárezredek, és tüzérség várta a parancsokat. Az osztrák oldalon sorogalozásos csapatok, és tüzérség állt halálra szántan, hogy megvédje a tápióbszei hidat Ferenc Józsefnek. A magyar csapatok bárhol rohmozták a hidat az osztrákok szilárdan tartották, mígnem a szabadságharc két legvittebb zászlóalj, minket a szegedi hármassal, és a kassai (vörös sikkas) kilenceseket vontak előre. Ekkor a parancsnokunk kitépte a másik zászlóalj zászlójának a kezéből a zászlót, és egyedül átrohant a hídon, mi a parancsnokunk, míg a kassaiak a zászlójuk után rohantunk át hídon, ezt a fergetes rohamot az osztrákoknak esélyük se volt fel tartóztatni, így a híd magyar kézre került, de az osztrákok visszavonulás közben felgyújtották az ez alkalomból nádából felépített Tapióbszei kőhidat, és kivonultak a csatateréről a történelemnek megfelelően. Ezután a nézők folyamatos tapsa mellett körbemeneteltünk a csatateret, majd az osztrákok után mi is elhagytuk a csatateret. Számkra végett ért az idei tavaszi hadjárat. Hatalmas és felejthetetlen élmény volt. Így egy kicsit szomorúan indultunk el Szeged felé és nagyon sajnáltuk, hogy nem maradhattunk egészen április 8-ig, amikor a váci csatával véget ér a 2006-os tavaszi hadjárat.

Szupera Péter 10. B

Nándorfehérvár 1456-2006

Hunyadi János nevét viselte az az emléktúra, melyet Karolyi tanár úr, a történelem munkaközösség vezetője szervezett az 1456-os diadal 550. évfordulóján. A kirándulása ötven diák és tíz tanár vett részt iskolánkból. Március 31-én, pénteken, tanítás után indultunk első állomásunk, Zenta felé. Útközben a busz ablakán át megtekinthettük Horgost és Magyarokanisát, melyekről Újhelyi Zsigmond prenovíciussal tartottunk rövid beszámolót a csoportnak.

Zentára érkezve a heves eső ellenére az egész csoport kiment a Tisza partjára, ahol megkoszorúztuk az 1697-es zentai csata emlékművét, ahol Savoyai Jenő serege döntő győzelmet aratott a kétszeres török túlerő felett. Pénteki úti célunk Nagybecskerek volt. Útközben átmentünk Temerin, a vidék ősi, magyar hagyományokkal rendelkező faluján, amelyről Petri Balázs (12. B) tartott rövid ismertetőt. Este megérkezünk a Nagybecskerekhez tartozó Muzslyára, ahol már vártak minket a szalézi testvérek. Rendjüket egy olasz pap, Bosco Szent János alapította. A szalézi muzslyai kollégiuma a vajdasági Szörvány Alapítvány központja, ahol a vajdasági magyar diákok anyanyelvi környezetben készülhetnek az egyetemre. A kollégiumban meleg vacsorát és szállást kaptunk. Másnap reggel rövid sétát tettünk Nagybecskereken, ahol megnéztük az egykori piarista gimnáziumot és templomot (az iskolát 1920-ban bezárták), majd folytattuk utunkat. Belgrádba érve az egyetem Hungarológia Tanszékének magyar tanárai fogadtak minket, és megmutatták a város néhány nevezetességét. Megnéztük a „bohém utcát”, a volt Jugoszlávia tisztképző iskolájának épületét és

a szerb történelem nagyjainak szobrai. Ezután mentünk fel az egykori diadal színhelyére, a várba.

1453-ban Hódító Mehmed hadai elfoglalták Bizácot. 1456-ban pedig ezt a 100 ezer fős török sereget Hunyadi János magyar katonákból, szerb és horvát betyárokból, valamint parasztokból álló hada megállította. Páratlanul megalázó vereséget szenvedett el a török az egyesült nemzetekkel szemben. A mai napig is ott áll egy Hunyadi János (a szerbeknek Sibirjanin Janko) emlékműve magyar és szerb felirattal. A vár bástyáira felmászva szép kilátás nyílt a Dunára, Szávára és a zimonyi milleniumi toronyra, ahol pestisben meghalt Hunyadi János. Ezután a belgrádi magyar nagykövetség vendégei lehettünk, ahol egy kicsit pihenhettünk és maga a nagykövet mesélt nekünk az ottani életéről.

Következő úti célunk Karlóca, a vajdasági szerbség ősi központja volt, ahol 1699-ben a Szent Liga és a Porta aláírta a békét, s Magyarország megszabadult a török járomtól. 1848-ban Josip Rajačić szerb metropolita (volt szegedi piarista diák) itt kiáltotta ki a Szerb Vajdaságot. Végül Újvidék erődítménye, Pétervárad következett. A török háborúktól egészen az I. világháborúig fontos stratégiai pontnak számított, részben a vár szerkezeti felépítése, részben a Duna közlekedési és védelmi szerepe miatt. A várban tettünk egy rövid sétát, majd hazaindultunk és késő este már Szegeden voltunk. Mindannyiunk számára felejthetetlen élményt jelentett ez a vajdasági kirándulás.

Varga Iván 11. B

Egy különleges húsvét

Kre. 1250 körül Mózes és népe faképnél hagyta II. Ramszeszt a mai Szezei-csatorna partjánál. A hagyomány szerint előző este úti ruhában, állva ették meg utolsó vacsorájukat, míg a jelre vártak. Azóta is megünneplik, s Jézus révén átkerült a keresztény szokásba is.

Feltehetőleg nem a vallásosság készítette Alboint (Kr.u. 560. k.-572.) arra a látványos cselekedetre, hogy egész népével megismételje ezt a bravúrját. Mégis mi készítette erre a tette a langobardokat? A népvándorlás kora azért volt hosszú, mert a népek sosem egyszerre mozdultak, hanem lassú folyamat során csorogtak egyik helyről a másikra, épp ezért ritka és figyelemre méltó, ha egy csoport mégis úgy dönt, együtt megy tovább. Egy több ezres tömeget így mozgatni komoly szervezőkészséget és szerencsét igényel, sőt nem is biztos, hogy egy ember képes lehetett akkor erre, elég valószínű, hogy kellett hozzá a nép, de legalább a fejedelmek hozzájárulása, támogatása is. De mik is vezérlehettek őket? Elsősorban politikai tényezők, melyek számai olyan kuszák, hogy most nincs is értelme bogozni, elég lesz felszínesen vázolni, és persze az új lakhely iránti igény. A Keletrómai Birodalom politikája Jusztinianusz alatt arra törekedett, hogy viszonylagos béke legyen az északi határon, azonban 546-ban Wacho halála után új dinasztia került trónra Langobardiában és ebben az időben Gepidia is uralkodóházat cserélt. A két család engesztelhetetlenül egymás ellen fordult, ezt az ellentétet szították a bizánciak is, mivel kellett nekik Sirmium, ami gepida kézen volt. 565-ig a langobardok Bizánc szövetségesei, de mind több területet szereznek meg, sőt egy büntetőhadjáratban is részt vesznek, aminek során megismerik Itáliát és azonnal belészeretnek. Az agresszív magatartás és az új császár, Jusztinosz végül fordítanak a szerencsén, és az erős nép politikailag elszigetelődik. Ugyanebben az időben van egy másik, Bizáncban csalódott szövetséges is, kiesik keletebbre, mégpedig Baján népe, az avarok. Többször megpróbálták bejutni a birodalom területére, csak hogy

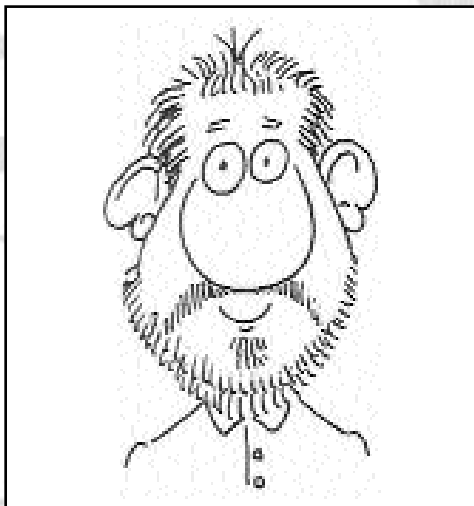
biztos távolságra tudják magukat a türköktől, akik ki akarták irtani őket, s egy frankok elleni hadjáratuk során Alboin követői meglátogatták Germániában Bajánt. Az avarok feje természetesen igazi steppei módon alkudozott, a gepida szállásterületet és a langobard állatállomány felét kérte. 567-ben a beözönlő avar sereg és Alboin germánjai lerohanták Gepidiát, Kunimund (560-567) király tehetetlen volt ezzel a túlerővel szemben. Népe elbukott, ő maga pedig meghalt. Baján népe nagyon agresszív volt, és szinte biztos, hogy le akarta igazni szomszédjait is. Ez az új tényező csak megerősítette elhatározásukat és gyorsította tetteiket, ugyanis már Wacho király tervbe vette, hogy Itáliára is kiterjeszti hatalmát. Ennek az elképzelésnek régészeti nyoma is van, ugyanis a Dunántúl addig ellenőrzetlen déli területeire százokat költöztettek, szövetséges haderőként ott szállásoltatták őket. Így már elég erős a kicsiny langobard nép ahhoz, hogy a gazdag de feldúlt Itáliát megszerezze magának, viszont nem jó egy erős ellenfelet a hátunk mögött hagyni. Alboin újabb szerződésben biztosította népének a szabad visszatérést száz évig, ha netán nem válna be az új haza. 568 húsvétját teljes úti szerelésben ünnepelték meg, majd másnap lerombolták Pannóniát és útra kelték a szépséges Cividale irányába.

Mily kár, hogy ezzel a korról a tankönyvek csak futólag foglalkoznak, hisz nemcsak eseménydús, izgalmas időszak, hanem rendkívül fontos ahhoz, hogy megértsük a későbbi középkort, nem is beszélve a dilettáns történészek ténykedésének megelőzéséről. A langobardok elsősorban Itália kapcsán ismeretesek, pedig pannóniai történetük nélkül nem teljes a sztori. Bóna István halhatatlan munkái nyomán mára már megelevenednek előttünk az ismeretlenbe vesző népek, de kevés publicitást kapnak.

*Bódy Tamás történészhallgató,
öregdiák – 12. A (2004)*

Vendégünk: Szmodis Imre

Az ismert karikaturista a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz-földrajz szakán végzett Szegeden, 1990-ben. Külsős-ként első rajzai a Ludas Matyiban jelentek meg, majd párhuzamosan a Hócipő is közölte karikatúráit. Az egyre inkább ismertté vált rajzoló a napilapok is foglalkoztatni kezdték, így a Pesti Hírlap, a Magyar Nemzet, az Esti Hírlap, a Mai Nap, a Kurír, a Népszabadság. Alapító tagja volt a Pesti Veréb humor mellékletnek, illetve a Veszett Veréb humor-magazinnak, később a Pesti Vicc, a Kretén, a Móricka és a Kismalac újságok egyik meghatározó alakjává

vált. Politikai karikatúrái a Demokratában jelennek meg heti rendszerességgel. Több rejtvényűség is foglalkoztatja.

Számos díjat nyert, többek között: International Message Cartoon Fest (1994), Karikatúra Közönségszavak (1998).

A Dugonics András Piarista Gimnázium aulájában Németh György karikaturista alkotásainak társaságában láthatjuk jellegzetes rajzait május 5-ig. A kiállítást az iskolában működő Kulturális Központ rendezte.

Comenius folytatódik

A szeptemberben elindult Comenius 1 Projekt újabb állomása a norvégiai út volt 2006 áprilisában. Örömmel kell megállapítanunk, hogy Comeniusnak igen szoros magyar kötődése is lehetett. Erre Dr. Rakonczai János tanár úr, piarista öregdiák hívta fel figyelmünket. Amiben mi munkálkodunk, az egy iskolafejlesztési program, összhangban azzal az elképzeléssel, hogy a Piarista Gimnázium folyamatosan új kapcsolódási lehetőségeket keres, miközben a hagyományokat is megőrzi.

Az Európai Unió országainak van mit megmutatnunk és ugyanakkor tanulhatunk is más országok elképzeléseiből, és azok gyakorlati megvalósításából.

Három tanár (Dékány Zoltán, Petó Gábor és Sík Péter), valamint öt diák utazhatott Rjukanba. A cikk írója pár nappal korábban érkezett meg, hogy taníthasson is. Az órákon a magyar nyelvel, történelemmel, néprajzzal, népzenevel, néptáncsal és kultúrával ismerkedhettek meg a norvég diákok és az őket tanító kollégák. Megismerkedhettek Magyarországi uniós helyzetével és a magyar jellegzetességekkel. Megismerkedtek Kodálllyal, a szolmizálással, híres magyarokkal, tudósokkal, írókkal. Fordítottak Petőfit, és volt festészeti bemutató képeslapok segítségével. A legnagyobb siker a Bartók Béla-órának volt, amelynek végén megtanulták a „Hej Dunáról fúj a szél” című népdalt, majd a Nox együttes feldolgozásában azt meg is hallgatták, együtt énekelve a dalt. Zárásként Dél-Alföldi ugróst táncoltak. Ilyen előkészítés után már mindenki sokkal jobb képet alkothatott rólunk, magyarokról. A program több országot fog össze, megérkeztek az észtek Vöreből és a lengyelek is Włocławekből.

A norvég iskola 200 diákja nagyon sokféle csoportban tanul. Vannak hagyományosnak mondható gimnáziumi osztályok, de képeznek asztalosokat, villanyszerelőket, ápolónőket, konyhai dolgozókat, építőmunkásokat, vasipari szakmunkásokat, egyszóval a skála igen széles. Az osztálylétszámok alacsonyok, gyakori a csoportbontás is. 80-90 perces órák vannak, de közben van néha rövid szünet, amikor fáradni látszanak a diákok. Körülbelül 200 számítógép segíti a munkát külön termekben, de a tanteremben is van gép, nyomtatóval. Rendszeresen használják a technikai eszközöket. Sok önálló feladatot kapnak, amit egyedül, párban, vagy kisebb csoportban kell megoldaniuk. A legérdekesebb, hogy a hét folyamán van olyan óra, amit szabad tanulással tölthetnek a diákok, rendszerint a méretes könyvtárban. Volt ugyan

néhány diák, aki nem nagyon igyekezett, de a többség bizony keményen dolgozott, mert szeretne előrébb jutni. Esélyük is van: Norvégiában nincs munkanélküliség. Mindenki beszél angolul és már nem második nyelv nekik, hanem előlépett első nyelvvé. Csendben megjegyzem, hogy nem szinkronizálják az angol nyelvű programokat a TV-ben. Jól teszik, mert az is segíti a nyelv hatékony elsajátítását.

Kemény havazások voltak még akkor is amikor kint voltunk. A diákok közül, aki akar, naponta mehet síelni az iskola külön autóbusszával. Kemény edzés van és más sportokat is úznek.

Rjukan különleges hely. Fél évig nem süt be a nap abba a völgybe, ahol elhelyezkedik. *Solfest*-nek nevezik azt az ünnepet, aminek mi is részesei voltunk.

Ekkor azt ünneplik, hogy végre újra látják a napot a völgyben is. Nemcsak az iskolában voltunk, rengeteg élményben volt részünk a gazdag programok révén. Volt röplabdamerkőzés, síelés, kutyaszánózás és kolbászsütés a havas tájban. A diákok családoknál laktak, a tanárok egy vendégházban. Érdeemes tudni, hogy Rjukan volt az a hely a háború során, ahol a németek a nehévízhez hozzá tudtak jutni. Mindez annak az eredménye, hogy a vízenergia felhasználásával a norvégok áramot kezdtek termelni

a század elején, hogy nitrogén alapú műtrágyát gyártson a Norsk Hydro vállalat. A környék hatalmas fejlődésnek indult francia kölesönből. A nehévíz csak egy melléktermék, ami a gyártás során keletkezik. A norvég partizánok először a gyárat robbantották fel, aztán azt a kompot, amivel a teljes addigi nehévíz mennyiséget akarták a németek elszállítani. Lehet, hogy nagyon sokat köszönhetünk azoknak az embereknek, akik hóban, fagyban, komoly kockázatot vállalva hihetetlen hőstetteket vittek véghez.

Bizonyára ezek az információk is fognak szerepelni azokban az óratervekben, amelyek a projekt során elkészülnek. Túl azon, hogy megismerjük egymást, az egyik célkitűzése a hároméves programnak az, hogy lehetőleg minél több óraterv készüljön el az egyes tantárgyakból. Ez közös feladat. Az órákat angolra fordítva, a másik országokban is tanítják majd. Köszönet illeti vendéglátóinkat, akik közül *Ingrid Kjelsnes* és férje *Tom* voltak a legtöbbit velünk és minden tekintetben sikeressé tudták tenni tanulmányutunkat. Ha sikeres lesz a januárban újra beadott pályázatunk, akkor a következő út Észtországba vezet 2006 novemberében.

Sík Péter

SZAKKÉPZÉSI TÁMOGATÁS

Gimnáziumunk működési feltételeinek javításában évek óta nagy segítséget jelent, hogy cégektől és különféle vállalkozásoktól jelentős szak-képzési támogatást kapunk. Ennek a támogatásnak a fogadását az teszi lehetővé, hogy iskolánkban érettségi utáni szakképzés folyik. Kérjük azokat a szülőket és öregdiákokat, akik szakképzési támogatás elnyerésében segíteni tudnak, az együttműködési megállapodás megkötése érdekében keressék *Rácz Jánosné* gazdasági vezetőt a 62-549-092 telefonszámon, vagy a *magdi@szepi.hu* e-mail címen.

A Szent Dömötör templom

Nemrég iskolánk adott helyet annak a tárlatnak, amely az egykor Szent Dömötör templomot mutatta be. A Dóm helyén egykor álló épület, s a szomszédságában álló iskola a piaristák gondozásában állt. Zombori Istvánna, a Fekete-ház vezetőjével beszélgettünk.

Mi a Dömötör templom története?

Mondhatnánk, Szegednek második főtere a Dóm tér. Az idelátogatók, és a szegediek is természetesen tartják, hogy a két nagy torony mellett, van egy kis torony, amit úgy hívnak: Dömötör torony. De azt már jóval kevesebben tudják, hogy ez a maradványa annak a hajdani, középkori eredetű szép, nagy templomnak, amely itt állt 700-800 évig. Az egykori szegedi vár az egyik legrégebbi templomos helye volt a városnak. Ami pedig a templom elnevezését, a Szent Dömötör nevet illeti, a szegediek vitakoznak: Dömötör, vagy Demeter. Tény, hogy ez a templom a 12. században már különböző oklevelekben szerepelt. Szegednek valószínűleg a legrégebbi temploma. Sajnos 1543-ban, amikor Szeged a török kezére került, akkor ezt a templomot is el kellett hagynia az itt lévő papoknak, hisz ez nem egy szerzetesrendhez köthető, hanem egy világi templom volt. A török alatt a templom elnéptelenedett, sőt, a török alatt lassan romossá vált. Ez azt jelenti, hogy mivel nem volt benne istentisztelet, nem volt papság, aki gondozta volna, a tető beázott, és a templom romossá vált. 1686-ban visszafoglalták Szegedet a kereszties seregek. A Dömötör templomnak a felújítása valamikor az 1710-es években kezdődött el. A templom homlokzatát, és a belső berendezéseit tekintve, meghagyták a középkori, román, illetve gótikus építményt, de a templom homlokzata barokk külsőt kapott, és a templom belsejében az oltárok is barokk stílusban készültek el. A dolog érdekessége, hogy Szeged városa úgy döntött, legfontosabb az ifjúságnak a nevelése. És ahhoz, hogy valaki jó iskolát mondhasson magának, ahhoz megfelelő tanítómesterekre van szüksége. Ekkor Európában nagyon jó, hírneves, és mondhatjuk a legjobb tanítói hírneve a piarista rendnek volt. A rend a követői, paptanárai már az 1700-as évek elején megjelentek Magyarország középső részén. A Felvidéken pedig már jóval korábban is. Szeged városa a piarista rendhez fordul, hogy jöjjenek Szegedre, és itt nyissanak egy iskolát, és okítsák az itteni diákokat. 1719-ben a rend igent mondott, és 1720-ban meg is érkeztek, és a várossal kötött szerződés alapján, a város elvállalta, hogy a rendnek területet, és iskola épületet biztosít. A piarista atyákra bízta a Szent Dömötör templomot, tehát mint templomot is, plébániát is megkapták. Azután az 1780-as években a Dömötör templom ismét világi templommá válik.

De ezután a piarista atyáknak nem volt semmi közük hozzá?

Az iskola maradt, de a templom egyik oldalához hozzáépített rész volt a plébánia. Tehát kikerült a kezükből, de a mai Oskola utca vonulatában a híd felett, végig ott volt az iskolájuk a piaristáknak. És ez tulajdonképpen így volt egészen az 1880-as évekig, amikor az 1879-es nagy árvíz után elhatározták, hogy új épületet építenek nekik. És így épült föl az új piarista iskola, ami a Hősök kapujánál található az Aradi Vértanúk terén. A Dóm tér a Tisza partjával párhuzamosan, és az itt húzódó utcákkal párhuzamosan lett kialakítva. A Fogadalmi templomot az első világháború előtt, 1913-ban kezdték építeni. A templomnak a szentély felőli részét kezdték építeni, mert az még a hajdani Dömötör templomon kívül volt. És ahogy haladtak, úgy merült fel annak a szükségessége, hogy le kéne bontani a Dömötör temp-

lomot. A Dömötör templom akkori plébánosa azt mondta, hogy csak az ő testén keresztül, tehát ha le akarják bontani, akkor ő rá sújtsanak először a csákánnyal. De közben kitért az első világháború 1914-ben, és az egész építkezés félbemaradt. A Dömötör templom működött tovább, és a vesztes háború, majd a trianoni béke után úgy tűnt, hogy itt templomépítésre úgysem kerül sor. Viszont, a temesvári püspököt kidobták a románok a helyéről, és Szegedre jött. Ezért felmerült, hogy püspöki székhely, püspöki palota, és természetesen püspöki székesegyház szükséges. Ez a gondolat találkozott a Szegedet kedvelő, itt többször is megforduló Klebelsberg Kunó vallás-, és közoktatásügyi miniszter elképzeléseivel. Úgy döntöttek, hogy folytatódjon a Fogadalmi templom építése. De, akkor ez már egyúttal nem csak a város temploma lesz, hanem, akkor ez lesz a püspöki székhely, a püspöki székesegyház. Ez volt Klebelsberg újítása. Ez a templom kicsit egész Magyarország Fogadalmi temploma lett. Az akkori építkezés következtében elbontották a Dömötör templomot. Amikor a templom bontása folyt, kiderült, hogy bizony a barokk falak mögött valójában egy középkori, régi, szép templom található. Akkor derült ki, hogy a templom tornyát a barokk korban körbeépítették. És ahogy bontották, ez előkerült gyönyörűen, de a munkások olyan sunggal dolgoztak, hogy majdnem a tornyot is lebontották, amikor a múzeum igazgatója, Móra Ferenc kétségbeesett újságcikket írt, hogy legalább a Dömötör tornyot hagyják meg, mint emléket. Így hagyták meg a tornyot, amit kicsit elbontottak, de visszafalazták az eredeti téglalából. Ez őrizi a hajdan 800 éven át itt állt Dömötör templom emléket. Sajnos ezzel Szeged fontos középkori darabját bontották el. De hát azért más kor volt: a mai fejünkkel nem szabad ítéletet mondani, mert másképpen álltak hozzá a dolgokhoz.

Hova vitték az oltárképeket?

Különböző környékbeli templomokba vitték el. Tudjuk, hogy a szobrok java részét kivitték a röszei templomba, és mikor 1995-ben a püspöki kincstárat, és múzeumot megnyitottuk, két szép oltárképet, Szent Sebestyént, és Szent Rókust onnan, Röszkéről hoztuk be. A korabeli híradás szerint a környékbeli kisebb templomokba kerültek a különböző képek, szobrok pl. Kübekházára. A főoltárról két szép szobor szintén megtalálható a püspöki kiállításban. A templom főoltárán egy szép, faragott, szegedi címer volt. Ez a címer itt van bent a múzeumban. A régi, rézből készült keresztelő medence megmaradt, az átkerült a Dómba. A Dömötör templom volt Szeged saját temploma. Ez azt jelenti, hogy a szegedi céheknek, amelyek a török után létrejöttek az 1700-as években, ez volt a mindenkorri ünneplésük színtere. Ez azt is jelenti, hogy bent a templomban voltak elhelyezve az egyes céheknek a zászlói. A templomban több olyan kovácsolt vasajtó, és más egyéb tárgy volt (a zászlók is), amelyeket jellegüknel fogva már akkor úgy ítélték meg, hogy ezeket kár volna eldobni. Így ezek bekerültek a múzeumba.

Török Tibor 11. B

HATODIK FEJ: HARAG

*Ez a legéletveszélyesebb fej! Ennek lángja perzsel ki otthonukból családokat, földjükről egész népeket.
Brutális és kegyetlen és bosszúszomjas.*

Szent György

Az utolsó töltényig

A BOMBA ÉNEKE

Szállok, szállok anyám, a repülő kövér hasa alatt,
sok mindent láttam születésem óta.
Aggódó, rettegő és unott emberek segítettek
a világra, de nem tőlük vagyok én.
Petyhüdt, képlékeny testük elundorít.
Anyám, a repülő más. Őt állandóan szolgálják,
csaknem mindig fent köröz velem a magasban,
szolgálják rettegve, mert ő az erősebb,
És sikoltoznának, ha lezuhanna.
(Anyám nővére lezuhant egyszer, láttam.)
Szállok, szállok anyám, a repülő kövér hasa alatt.
Nézem a törpe világot,
a vad szabálytalanságot,
az apró és felesleges hangya-nyüzsgési,
a pondró-négyszögekbe rendezett világot,
és az utakat a csiga-autókkal.
Egyszer eljön az Idő, betöltöm a Rendet,
a Bombák létének nagy parancsát,
a bomba-nászt. Anyám gyengéden
elereszt,
süvítve hullok, egyre sebesebben,
pontosan szállok és kéjesen,
minden porcikám feszül, hát nemsokára
összerobban két sóvárgó, magányos töl-
tetem,
s a kritikus mennyiség láncreakcióba lép.
Ó, Szent Lánc-Reakció!
Egyre nagyobb lesz minden, míg
zuhanok.
Megszűnik minden, amit nem értek,
rendet teremtek végre, rendet,
hogymint új alakban, szépséges felhőalakban
mostani hideg lárvámból kikéljek,
elterüljek a táj felett,
felnyújtózzam újra az égig,
szabad szelek ringatásában.
Tudom, anyám büszkén tekint le rám,
és tömör, szótlán, logikus testvéreim,
akik majd nászomban követnek.

Matusz Péter grafikája

FÉLELEM

Félek, hogy megtudom, a gyilkos
hány cukorral issza kávéját,
és megbocsátok neki.

Félek, megismerem a szajhát,
hogymint anyját szereti,
és megbocsátok neki.

Félek, meglátom az ellenséget
latrina felett guggolva,
és nem tudom lelőni, mikor
gyenge, és nadrágját letolja.

Félek, hogy nem ütök soha vissza,
hanem mosolygok,
hogymint emberré enyhítsek mindig
egy ütéstől torz arcot.

Félek, hogy a kedveseim
én küldöm el, ha mennek,
mert nem akarok áldozatot
az én örömömmel.

Félek, csak magammal
gyűrűkötöm
irgalom nélkül, halálig,
hogymint engem is megszánjon
néha
az a másik.

Szentmihályi Szabó Péter versei

Az Idegenlégő 35 éve szolgáló törzsörmeistere minden
reggel „megeszik” egy újoncot. Egy reggel odamegy hozzá
egy újonc, és azt mondja:
„Hé, adj kimenőt!”
Az őrmester már tépné darabokra, mikor eszébe jut az
előző napon kapott parancs, miszerint az újonccokkal

szépen kell bánni... Így azt mondja:
„Ha kitalálsz, melyik szemem van üvegből, kapsz.”
„A jobb!” – mondja a katona.
„Honnan tudod?”
„Emberi kifejezés van benne!”

Az Óvári Sárkánykönyv nyomán

Politikáról, magunk közt, másként!

Balás Béla kaposvári megyéspüspök levele a választásokról

Isten, mivel maga a szeretet, se-hogy se maradt meg egek lakójának. Szembeszállt tehát a káosz-szal és nem tisztelte másságunkat. Be-avatkozott Káin magánéletébe, Ábra-hámot rávette a közügyekre, majd Mózes-t nem zeti köz-i konfliktusba so-dorta. Jeremiás és Ezdrás fedő-nevű ügynökei-vel ellenállási mozgalmat indí-tott a kisembe-rekért. Dánielt, a határokon túli kisebbség kép-viselőjét, Balta-zár lakomáján egyoldalú mé-diaelőnyhöz jut-tatta, így meg-bontotta az ad-digi erőegyensúlyt és előkészítette a pogányok Galileáját a Pusztában Kiál-tó szavára. Gyümölesoltó Boldogasz-szony ünnepén személyesen belépett a napi politikába, majd fokozatosan megszállta a világot, mert nem fért el a sekrestyékben. Maga körül feldühítet-te a hamisakat és lázba hozta az igazá-

EGY ÓSHÜLLŐ CSONTVÁZÁRA

Lusta, párás, történelem előtti idők. A föld még új. Az állatok békén nyújtóznak langyos pocsolókban, vagy lomb közt bámulják a rőt napot a látóhatár gőzében.

Csak egy volt, ki alattomban, ártatlan bozótok árnyékában husángot faragott torz vigyorgással, elmésen nyelest, hogy jobban törjön zsenge koponyát a bunkós vége.

Sikerült.

Nosza,
Kezdődhet a Történelem.

Rónay György

ben, részünkről annál kevésbé. A helyzet ezért pocsek és ezért tart még a történelem.

Beton

Balás Béla kaposvári megyéspüspök a budapesti piarista gimnázium diákja volt.

Sík Sándor:

Mit jelent „magyarnak lenni”?

Idézet a papköltő és cserkészvezető 1936-ban, az Árpád-házi szentekről tartott rádió-beszéd sorozatának Szent Istvánról szóló részéből.

Magyarnak lenni Szent István tanítása szerint erkölcsi fogalom. Még senkit sem tesz magyarrá az, hogy magyarul beszél. Ez még nagyon kevés. Senkit sem tesz magyarrá az, hogy a vére magyar, sőt még az sem, hogy magyarnak vallja magát: a magyarságot erkölcsi küzdelemmel, Isten sürgette cselekvéssel úgy kell ki-küzdeni. Magyarnak lenni erkölcsi len-dület.

Magyarnak lenni: hit. Hit a ma-gyarság hivatásában. Hit abban, hogy az Isten akar velünk valamit és, hogy a magyarság képes megvalósítani ezt az

isteni feladatot. Magyarnak lenni: sze-retet, együttérzés, átfogása, átölelése mindannak, ami magyar: a magyar földnek, utolsó talpalatnyi rögének, a magyar történelem minden mozzanatá-
val, a magyar embernek s koldusnak és az emberhez nem méltó életet élőnek is.

És cselekvés, levonni a konzekven-ciáját ennek a hitnek és ennek a szere-tetnek: tenni tunyaság, kényelem, önér-dek ellenére is, amit erkölcs, amit lelki-ismeret, amit Isten megkíván, – ezt je-lenti magyarnak lenni Szent István szerint.

A szerző piarista szerzetes, irodalomtörté-nész, esztéta, 1930-tól a szegedi egyetemen tanított

Újdonságaink

SZEPI - VIDEO

MŰVÉSZFILMEK: ♣ **HARAGBAN A VI-LÁGGAL – REBEL WITHOUT A CAUSE (1955)** – A legendás kamasz, James Dean filmje. A kaliforniai gimnáziumba új fiú érkezik. Az iskolát uraló rocker banda ve-zére egyből beleköt, és késpárbajra, majd katasztrófával végződő autóversenyre hívja ki. A felnőttek és társai erőszakos vi-lágával szemben Jim csupán a bandave-zér volt barátjában, Judyban és egy dúsgazdag árva gyerekben, Platóban talál némi támaszt. Ezt a maga korában iskolát teremtő melodramát az „ok nélküli láza-dó” prototípusát megtestesítő James Dean játéka teszi felejthetetlenné. ♣ **PANEL-KAPCSOLAT** – Tarr Béla filmje ♣ **AZ ÍGÉRET FÖLDJE** – Andrzej Wajda történelmi tablój-a – Lódzban vagyunk a századfordulón, a korai kapitalizmus kibontakozása ide-jén. A textiliparáról híres városban, Karol Borowiecki, a nemesi származású lengyel fiatalember és két barátja, a német Maks Baum és a zsidó Moryc Welt elhatározzák, hogy önálló vállalkozásba fognak, textilgyárat alapítanak... A világhírű, No-bel-díjas Wladyslaw Reymont regényéből készült film sokrétű jelentéstartamából most csak egy gondolatot idéznénk az idős nemes, Borowiecki úr szavaival: „Ti per-sze mind csak nevettek a múlton, a tradi-ciót hullának nevezitek, a nemességet elő-ítéletnek, az erényt babonának, eladtátok a lelketeket, eladtátok az aranyborjú-nak...”

IRODALMI KAPCSOLATOK: ♣ **A GYERTYÁK CSONKIG ÉGNEK** – Márai mű-vének szenzációs feldolgozása. ♣ **AZ ÉDENTŐL KELETRE** – Elia Kazan csodála-tos filmje Steinbeck regényéből James Dean ragyogó játékaival.

SZELLEMI HORIZONTOD TÁGÍT-HATOD: ♣ **RENDEZŐI PORTRÉK:** Cameron Crowe, Clint Eastwood, Bereményi Géza. ♣ **MATISSE ÉS PICASSO** – portréfilm a két művészről. ♣ **MELEG-SZIK A FÖLD, OKOSABB FELKÉSZÜLNI** – ökológiáról – mindenkinek. ♣ **AZ ÖRÖM-ÓDA** – egy zenemű történelmi vonatkozá-sai... ♣ **SORSTALANSÁG** – Koltay Lajos szép filmje Kertész Imre regényéből. ♣ **A NEVETÉS-ről mindent.**

SZEPI - HANGARCHIVUM

♫ **SÍK SÁNDOR: KERESZTÚT**-ját mondja el zenei aláfestéssel Jónás Gabriella. ♫ *Palya Bea WEÖRES SÁNDOR: PSYCHÉ*-jéből ad elő részleteket. (Hangzó Helikon) ♫ **SEBESTYÉN MÁRTA – MAGYAR NÉP-KÖLTÉSZET.** – Gyöngyszemek népdalaink-ból. (Hangzó Helikon) ♫ **JÓZSEF ATTILA ISTENES VERSEIBŐL** válogatott *Jelenczki István*. A verseket élő és már meghalt ki-váló előadók interpretálják. A CD-hez Jelenits István piarista írt előszót. ♫ **BARTÓK BÉLA - MÁSKÉNT.** A zeneszerző művei jazz feldolgozásban... Házi váloga-tás.

Szegheő József SP

NB.: A Katalógus Honlapunkon megtekinthető!

Házon belül

Abefejeződött házibajnokságokról készült beszámoló:

KOSÁRLABDA – Véget ért iskolánk házi kosárlabda-bajnoksága, melynek megnyeréséért – a végzősök és a 10.A hiányában – hét csapat szállt harcba. A csoportküzdelmek eredményei: **A csoport:** 7.A-8.A: 2-29, 7.A-9.A: 8-15, 9.A-9.B: 20-12, 8.A-9.B: 43-4, 7.A-9.B: 13-15, 8.A-9.A: 14-7; így továbbjutottak: 1. 8.A: 6 pt, 2. 9.A: 5 pt; kiesetek: 3. 9.B: 4 pt, 4. 7.A: 3 pt. **B csoport:** 10.B-11.A: 13-14, 10.B-11.B: 6-31, 11.A-11.B: 8-23; így továbbjutottak: 1. 11.B: 4 pt, 2. 11.A: 3 pt; kiesett: 10.B: 2 pt (a vereség 1, a győzelem 2 pontot ér).

A döntőbe jutásért a csoportelső a másik csoport másodikjával mérkőztek meg: 8.A-11.A: 18-10, 9.A-11.B: 7-24. Végül a két vesztes csapat a 3. , a két győztes pedig az 1. helyért mérkőzött meg egymással. A bronzmeccsen a 9.A 18-16 arányban, nagy küzdelemben győzött a 11.A ellen, s így harmadik lett, a végső győzelmet pedig a 11.B szerezte meg, azzal, hogy a 8.A felett 32-19 arányban diadalmaskodott. Gratulálunk!

TEREMATLÉTIKA – Befejeződtek iskolánk terematlétika házibajnokságának küzdelmei is, melyek két csoportban folytak (7-9. osztály és 10-12.). Rövidtávfutóink a 30 m-es rajtversenyben, míg a hosszabb táv kedvelői az 1500 m-es síkfutásban bizonyíthatták képességeiket. Ezután az ugróinké volt a főszerep, akik a helyből távolugrás és a ma-

gasugrás versenyszámában mérkőzhettek meg egymással. Majd a 4 kg-os tömöttlabda lökés következett, s azután a záró szám, a 10x1 körös váltó.

A kis korcsoport (7-9.) eredményei: **30 m:** 1. Kiss Ágoston (8.A, 4,6 mp), 2. Gonda Benjámin (8.A), 3. Kozák András (7.A); **1500 m:** 1. Csikota Péter (8.A, 5 p 15,5 mp), 2. Kiss Ágoston (8.A), 3. Baksa Csaba (8.A); **Helyből távolugrás:** 1. Csikota Péter (8.A, 225 cm), 2. Gonda Benjámin (8.A), 3. Baksa Csaba (8.A); **Magasugrás:** 1. Bajnóczi Bálint (8.A, 152 cm), 2. Kiss Ágoston (8.A), 3. Cseke András (9.A); **Tömöttlabda:** 1. Molnár Bálint (8.A, 1050 cm), 2. Kőröshegyi Béla (9.B), 3. Ördög András (9.B); **10x1-es váltó:** 1. 8.A (2 p 30,4 mp), 2. 9.B, 3. 7.A.

A nagy korcsoport (10-12.) eredményei: **30 m:** 1. Patik Zoltán (12.B, 4,4 mp), 2. Oltványi József (12.A), 3. Szrenka Gábor (10.A), 4. Szászi Barnabás (12.A), **1500 m:** 1. Zöldy Tamás (12.A, 4 p 46,8 mp), 2. Kaszap Ármin (10.A), 3. Kaszap Tamás (10.A), **Helyből távolugrás:** 1. Oltványi József (12.A, 262 cm), 2. Patik Zoltán (12.B), 3. Szászi Barnabás (12.A), **Magasugrás:** 1. Oltványi József (12.A, 180 cm, iskola-csúcs), 2. Kun Áron (12.B), 3. Szászi Barnabás (12.A); **Tömöttlabda:** 1. Kádár Gábor (12.A, 1200 cm), 2. Szászi Barnabás (12.A), 3. Oltványi József (12.A); **10x1-es váltó:** 1. 10.A (2 p 20,6 mp).

Borbás Bálint 11. A

Házon kívül

Idén március 22. és április 20. között került megrendezésre a Mezeifutó Diákolimpia, noha nem azért, mert ilyen hosszasan bírták a futást a résztvevők, hanem mert három felvonásos (városi-, megyei- és országos forduló) megmérettetésről van szó. Iskolánk a verseny mindhárom szakaszán képviseltette magát, és 1-2 szép eredményt is sikerült elérnünk. A Városi Mezeifutó Diákolimpia VI. korcsoportjának egyéni versenyében **Angelo Balázs (11.B)** második helyezést ért el, IV. korcsoportos csapatunk (**Csikota Péter, Kiss Ágoston és Simon Bálint 8.A; Seres Imre, Jenei Áron, Borovszky Norbert és Halmi Szervác 7.A**) pedig bronzéremmel gazdagodott. A megyei versenyen VI. korcsoportos csapatunk (**2. helyezett Angelo Balázs, 11.B; 6. Kaszap Ármin, 10.A; 7. Szászi Barnabás, 12.A; 12. Kaszap Tamás, 10.A**) aranyérmeket szerzett. Ugyanez a csapat az országos döntőben 10. lett.

Bár a terematléikai házibajnokság befejeződött, az atlétáink mégsem hihetnek sokat, ugyanis hamarosan kezdetét veszi a szabadtéri atlétikai házibajnokság.

Borbás Bálint 11. A

Véget ért a IV. korcsoportos városi kosárlabda-bajnokság, ahol csapatunk az első helyen végzett, így továbbjutott a megyei döntőbe. A Hódmezővásárhelyen megrendezett tornán 3. helyezést értünk el. Bár jól játszottunk, sajnos ez nem volt elég a területi döntőbe jutáshoz. A csapat tagjai: **Vojnics Rogics Milán, Fodor István, Jenei Máté, Rozs Tamás, Bartus Dávid, Veres Csaba, Horváth János, Pamuk Gábor, Bóka Ferenc, Simon Bálint, Varga Viktor, Raffael Zsolt.**

Horváth János 8. A

Legek

Ha azt mondom, Oscar-díj, bizonyára mindenki tudja, miről van szó, ha viszont azt, hogy Laureus-díj, akkor alighanem csak egy-két ember tudja, mire gondolok. Nos leegyszerűsítve, a Laureus-díj a sportvilág Oscar-díja, csak hát valamilyen szöveg ki-folyólag, ennek a díjnak nem szentel túl nagy figyelmet a média, sőt esetenként még a sportmédia sem. Pedig már nem gyerekcipőben jár ez a kezdeményezés, idén immáron hetedik alkalommal fogják megszavazni az év legjobb férfi, illetve női sportolóját, az év csapatát, az év felfedezettjét, az év visszatérőjét, az év mozgássérült sportolóját, valamint az év alternatív sportolóját. Az pedig egyértelműen tovább növeli e díj rangját, hogy nem mások, hanem a sportvilág élő legendái adják majd le voksukat, kifejezve ezzel, hogy ők kiket tartanak az egyes kategóriákban a legjobbnak. Idén szavazni fog például három futball-legenda: Franz Beckenbauer, Pelé és Bobby Charlton; négy egykori teniszcsillag: Boris Becker, John McEnroe, Martina Navratilova és a magyar származású Monica Szeles; három volt atlétazseni: Sergey Bubka, Michael Johnson és Edwin Moses; valamint a Forma 1 halhatatlan legendája, Emerson Fittipaldi, a kerékpársport egykori kiválósága, Miguel Indurain és a kosárlabdázás szimbolikus egyénisége, Michael Jordan is. Azt hiszem, ilyen zsűri mellett abszolút biztosak lehetünk abban, hogy minden kategóriában valóban a legeslegjobb kerül majd kitüntetésre. A legnehezebb talán az év férfi sportolója kategóriában lesz majd a döntéshozatal, hiszen itt gyakorlatilag mind a hat jelölt favoritnak számít: Fernando Alonso (spanyol), mindenidők legfiatalabb F1-es világbajnoka; Lance Armstrong (amerikai), aki mindezülig egyedülként volt képes hétszer megnyerni a legrangosabb kerékpáros körversenyt, a Tour de France-t, és, aki 2003-ban egyszer már diadalmaskodott ebben a kategóriában, 2000-ben pedig az év visszatérője volt; Roger Federer (svájci), aki tavaly 3 tenisz Grand Slam-tornát nyert, és az évet a világranglista élén zárta, s aki ezen kategória címvédője; Ronaldinho (brazil), a France Football Aranylabda-szavazásának, valamint a Fifa Év Játékosa címének nyertese; Valentino Rossi (olasz), aki 7. gyorsasági motoros vb-címét nyerte és Tiger Woods (amerikai) világbajnok golfozó, a világ legjobban kereső sportolója, aki 2000-ben és 2001-ben már elnyerte a Laureus Alapítvány ezen kitüntetését. Hát szó mi szó, tippelni is nehéz lenne!

A női-, a csapat- és az Év visszatérője jelöltekről lapunk következő számában olvashatnak a sportrajongók.

Borbás Bálint, 11.A

Köpek aranyból

Tanár: Mit evett Jónás a pusztában?
(elvileg sáskát és vadmézet)
Diák: *Bogarakat és csótányt...*
Diák: *Sárgaborsót...*

„Jónás, ahogy úszott a vízben, bekapta egy cet, mint Dzsepettót és Pinokkiót...”

T: Mit tudunk Máté evangélistáról?
D: *Azt, hogy bizonytalan, élt-e egyáltalán... és a halála is az...*

T: Mit tanultál mára, Fiam?
D: *Az evangéliumokról mindent. Például, hogy kik írták...*

Tiberius császár kapcsán a tanár Capri szigetére kíváncsi:

T: Melyik szigetre vonul vissza öregkorára Tiberius?
D: ...
T: Nem nehéz a válasz, híres sziget, Nápoly közelében van.
D: ...
T: Bogyó is van ilyen!
D: *Oliva??*

„Mária Terézia, a jobbágyok királynője, kiadta az Urbáriumot...”

Szegény Oidipuszról írták:
„Laiosz király és a felesége megtartóztatták magukat a gyerekszüléstől...”

„Oidipusz bokálya jukas volt...”
„Laiosz átlövette Oidipusz sarkát...”

„Oidipusz feleségül megy a saját anyjához...”

„Aki nem tudott válaszolni, azt a szfinx hamm, bekapta...”

„A kamara haszna a pénz beváltásánál lévő arany megcsapolásából jött...”

„Károly Róbert uralkodása idején az állam kasszája igen meggyarapodott, de halála után is egy remek uralkodó kezébe került az uralkodás joga, Nagy Lajoséba...”

„A kapuadót telkenként kellett fizetni. Az számított egy nagyobb teleknek, ahol egy lovaskocsi meg tudott fordulni úgy, hogy nem kellett leasztani a kocsit...”

Papp Attila gyűjtése

Megjéjés (2.rész)	Rozsni lél	Bokóg Uj Évet K hírok	Előp	Lángol	Prax, rogen	Perhanyós
Saba éjen		Az eggek Berchak állam		Cacio sotto regálás	Uccernyog angál	Éket ebeaz
		Ho llandi rúv			Polstans	Kerve lat
Islo lóh jéro					Köszónési forma	
Askeric panja					Megjéjés (1.rész)	
					Éketek	
					Tálha pap íje	
Euro pái Utál		Szet				Téli ruhadr ab
Mell		Kézret				Uccernyog ékeletes szám
			Espresso			Német écsata (Andy)
						Dólyf
Vásárol	Megjéjés (3.rész)					
	Leti veket kszólttem					
			Cóház			Ír
Rózet				Szén	Éket	
Zúkló					Bóklás	
			Halál hó zó pntik			
			Halálróng			Véd
...et érro					Kecské németi	Káros
Fáhhman jéki					Járdra	Hamis
Kegyellen					...pocika	Páros Bábf
			Itéleti gyökcsi rúka			
			Dup lírus csecesemó			
R!						Végelen lervál
Magam		Mellé				Itéleti hup a fákf
						Barok temrisztá csoport
	Péztárrál ú kó halál					Cin

Ebben a hónapban rejtvényünk megfejtése egy híres ember neve és mondása. A megfejtéseket 2006. május 14-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elküldeni e-mail címünkre: piarfutar@szepi.hu. Előző rejtvényünk megfejtése: *A macska is szereti a halat, de kerüli a vizet.* Kustár Ferenc 8. A osztályos diákunk nyert könyvet. Jutalmát átveheti a könyvtárban.

PIÁRFUTÁR - KIADJA a Dugonics András Piarista Gimnázium a Dugonics András Alapítvány támogatásával. Számlaszám: 10201006-50043341 - SZERKESZTŐSÉG 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14. T: 62/549-090, E-mail: piarfutar@szepi.hu, Lapengedély száma: 2.2.4/1513/2003. Szerkesztőségi ülés minden szerdán 14.30 órától a szerkesztőségben. - FELELŐS KIADÓ Szilvási László SP - SZERKESZTŐ Mészáros Ferenc - MUNKATÁRSÁK Borbás Bálint, Szűcs Péter Pál, Török Tibor, Varga Iván - FOTÓ Kádár Levente - KORREKTÚRA Mészárosné Szabó Tünde, Papp Attila - NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS Férc-Szemes Áron - NYOMÁS Friss Nyomda - Megjelenik havonta, 1300 példányban. Kizárólag belső terjesztésre.

A rejtvényt Márton Imre készítette.